

2.9.9 Násobení mnohočlenů I

Předpoklady: 020908

Př. 1: Rozepiš na násobení.

a) 3^2 b) 2^{-3} c) x^2 d) x^2y^3 e) $x^3 \cdot x^{-2}$

a) $3^2 = 3 \cdot 3$ b) $2^{-3} = \frac{1}{2^3} = \frac{1}{2 \cdot 2 \cdot 2} = \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2}$ c) $x^2 = x \cdot x$

d) $x^2y^3 = x \cdot x \cdot y \cdot y \cdot y$ e) $x^3 \cdot x^{-2} = \frac{x \cdot x \cdot x}{x \cdot x} = x$

Př. 2: Rozepiš na sčítání.

a) $4 \cdot 3$ b) $5 \cdot x$ c) $2x$ d) xy e) x^2

a) $4 \cdot 3 = 4 + 4 + 4 = 3 + 3 + 3 + 3$ b) $5 \cdot x = x + x + x + x + x$ c) $2x = 2 \cdot x = x + x$

d) xy - nejde normálně rozepsat (nevíme kolik x nebo kolik y máme sčítat), maximálně můžeme napsat: $xy = \underbrace{x + x + \dots + x}_{y \text{ krát}} = \underbrace{y + y + \dots + y}_{x \text{ krát}}$.

e) x^2 - podobný případ jako předchozí bod: $x^2 = x \cdot x = \underbrace{x + x + \dots + x}_{x \text{ krát}}$

Př. 3: Zapiš jako jednu mocninu.

a) $2^2 \cdot 2^3$ b) $3 \cdot 3^3$ c) $3^2 + 3^4$ d) $a^2 \cdot a^5$
e) $x \cdot x^3$ f) $x^2 \cdot y^3$ g) $a^r \cdot a^s$

a) $2^2 \cdot 2^3 = 2^5$ b) $3 \cdot 3^3 = 3^4$

c) $3^2 + 3^4$ - nejde, mezi mocninami není krát $\Rightarrow$ nemůžeme čísla spojit do jedné mocniny.

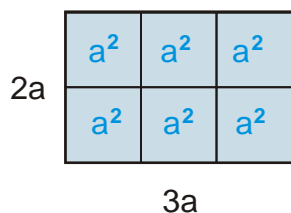
d) $a^2 \cdot a^5 = a^7$ e) $x \cdot x^3 = x^4$

f) $x^2 \cdot y^3$ - nejde, nejde o mocniny stejného čísla.

e) $a^r \cdot a^s = a^{r+s}$

Př. 4: Vynásob $2a \cdot 3a$. Znázorni toto násobení graficky. Která vlastnost násobení nám umožňuje příklad spočítat i bez obrázku.

$2a \cdot 3a = 2 \cdot 3 \cdot a \cdot a = 6a^2$

Obdélník o stranách $2a$ a $3a$ má obsah $6a^2$ (6 čtverců o straně a).

Příklad můžeme spočítat díky tomu, že násobení je komutativní (nezáleží na pořadí) $\Rightarrow$ jednotlivé členy v součinu můžeme přeskádat tak, aby stejné neznámé byly vedle sebe a mohli jsme z nich sestavit mocniny.

Př. 5: Vypočti.

a) $3a \cdot 4a$

b) $3a \cdot 2b$

c) $2a \cdot 5$

d) $2x \cdot x^2$

e) $3x \cdot 4x^2$

f) $x \cdot 3xy$

g) $2x^2 \cdot 7x^2$

h) $10x \cdot \frac{x^3}{5}$

a) $3a \cdot 4a = 3 \cdot 4 \cdot a \cdot a = 12a^2$

b) $3a \cdot 2b = 3 \cdot 2 \cdot a \cdot b = 6ab$

c) $2a \cdot 5 = 2 \cdot 5 \cdot a = 10a$

d) $2x \cdot x^2 = 2 \cdot x \cdot x \cdot x = 2x^3$

e) $3x \cdot 4x^2 = 3 \cdot 4 \cdot x \cdot x^2 = 12x^3$

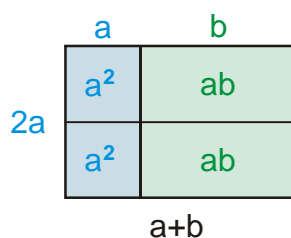
f) $x \cdot 3xy = 3 \cdot x \cdot x \cdot y = 3x^2y$

g) $2x^2 \cdot 7x^2 = 2 \cdot 7 \cdot x^2 \cdot x^2 = 14x^4$

h) $10x \cdot \frac{x^3}{5} = 10 \cdot \frac{1}{5} \cdot x \cdot x^3 = 2x^4$

Př. 6: Vynásob $2a \cdot (a + b)$. Znázorni toto násobení graficky.

$$2a \cdot (a + b) = 2a \cdot a + 2a \cdot b = 2a^2 + 2ab$$

Obdélník o stranách $2a$ a $a + b$ můžeme rozdělit na dva čtverce o straně a (a obsahu a^2) a dva obdélníky o stranách a, b (a obsahu ab).

Př. 7: Vynásob $2a \cdot (a + 2b + c)$. Znázorni toto násobení graficky. Jakým způsobem postupujeme pokud násobíme mnohočlen jednočlenem?

$$2a \cdot (a + 2b + c) = 2a \cdot a + 2a \cdot 2b + 2a \cdot c = 2a^2 + 4ab + 2ac$$

	a	b	b	c
2a	a ²	ab	ab	ac
	a ²	ab	ab	ac

a+2b+c

Obdélník o stranách $2a$ a $a+b$ můžeme rozdělit na dva čtverce o straně a (a obsahu a^2), čtyři obdélníky o stranách a, b (a obsahu ab) a dva obdélníky o stranách a, c (a obsahu ac).

Př. 8: Vypočti.

- a) $a(a+b)$ b) $2a(b+3)$ c) $3a(2a+b)$ d) $2b(3a+2b+c)$
e) $x(x^2+x+3)$ f) $2a(3a^2+4a+2b)$ g) $5x^2(3x^2-4xy+y^2)$

a) $a(a+b) = a \cdot a + a \cdot b = a^2 + ab$ b) $2a(b+3) = 2a \cdot b + 2a \cdot 3 = 2ab + 6a$

c) $3a(2a+b) = 3a \cdot 2a + 3a \cdot b = 6a^2 + 3ab$

d) $2b(3a+2b+c) = 2b \cdot 3a + 2b \cdot 2b + 2b \cdot c = 6ab + 4b^2 + 2bc$

e) $x(x^2+x+3) = x \cdot x^2 + x \cdot x + x \cdot 3 = x^3 + x^2 + 3x$

f) $2a(3a^2+4a+2b) = 2a \cdot 3a^2 + 2a \cdot 4a + 2a \cdot 2b = 6a^3 + 8a^2 + 4ab$

g) $5x^2(3x^2-4xy+y^2) = 5x^2 \cdot 3x^2 + 5x^2 \cdot (-4xy) + 5x^2 \cdot y^2 = 15x^4 - 20x^3y + 5x^2y^2$

Př. 9: Vynásob.

a) $2x(x^2+3x-1)$ b) $3a\left(a^3 - \frac{a^2}{3} + 3a - \frac{2}{6}\right)$

c) $x^2\left(3x^2 - \frac{2}{3}x - 4\right)$ d) $\frac{x^3}{2}(4x^3 - 3x^2 + 14x - 6)$

a) $2x(x^2+3x-1) = 2x \cdot x^2 + 2x \cdot 3x - 2x \cdot 1 = 2x^3 + 6x^2 - 2x$

b) $3a\left(a^3 - \frac{a^2}{3} + 3a - \frac{2}{6}\right) = 3a \cdot a^3 - 3a \cdot \frac{a^2}{3} + 3a \cdot 3a - 3a \cdot \frac{2}{6} = 3a^4 - a^3 + 9a^2 - a$

c) $x^2\left(3x^2 - \frac{2}{3}x - 4\right) = x^2 \cdot 3x^2 - x^2 \cdot \frac{2}{3}x - x^2 \cdot 4 = 3x^4 - \frac{2}{3}x^3 - 4x^2$

d) $\frac{x^3}{2}(4x^3 - 3x^2 + 14x - 6) = \frac{x^3}{2} \cdot 4x^3 - \frac{x^3}{2} \cdot 3x^2 + \frac{x^3}{2} \cdot 14x - \frac{x^3}{2} \cdot 6 = 2x^6 - \frac{3}{2}x^5 + 7x^4 - 3x^3$

Shrnutí: Při násobení mnohočlenů jednočlenem násobíme jednočlenem každý člen mnohočlenu.